

Інформацію про Конвенцію про передачу засуджених осіб

Конвенція Ради Європи про передачу засуджених осіб (1983, ETS № 112) дозволяє, за певних умов, особам, засудженим до покарання у вигляді позбавлення волі в країні, відмінній від їх власної, бути переданими в країну походження для відбування покарання в цій країні. Коротке пояснення цих умов наведено нижче.

Зверніть увагу, що цей документ не є вичерпним описом Конвенції. Тому, якщо ви бажаєте дізнатися про можливість передачі для відбування покарання в Україну, вам слід звернутися до адміністрації установи, в якій ви відбуваєте покарання, або Міністерства юстиції України (далі Мін'юст України) за більш детальною інформацією, наприклад, для отримання копії Конвенції, і щоб обидві держави розглянули можливість вашої передачі. Ви також можете звернутись до консульської посадової особи України у відповідній державі (контактна інформація розташована за посиланням: <https://cutt.ly/eIPnYeM>) з проханням надати відповідну інформацію.

Коли застосовується Конвенція?

Конвенція застосовується у разі, коли її Сторонами є держава, в якій ви були засуджені, і держава, громадянином якої ви є (з переліком Сторін Конвенції ви можете ознайомитися за цим посиланням <https://cutt.ly/TIPcMNw>).

Хто має узгодити передачу?

Передача вимагає згоди всіх наступних осіб:

- a. засудженої особи або, у разі необхідності, її законного представника;
- b. держави, в якій відповідна особа була засуджена (держави винесення вироку); та
- c. держави, до якої запитується передача (держави виконання вироку).

Хто може скористатися правом на передачу в Україну?

Ви зможете скористатися правом на передачу в Україну, якщо будуть виконані всі наступні умови, передбачені Конвенцією та Кримінальним процесуальним кодексом України (далі - КПК України):

- a. ви є громадянином України;
- b. судові рішення (вирок), яким призначено покарання, є остаточним;
- c. на час отримання запиту про передачу ви маєте відбувати покарання упродовж якнайменш шести місяців або якщо вам ухвалено вирок до ув'язнення на невизначений строк;
- d. кримінальне правопорушення, за яке вас засуджено, є злочином за законодавством України або було б злочином у разі вчинення на її території, за вчинення якого може бути призначено покарання у виді позбавлення волі;
- e. відшкодовано майнову шкоду, завдану кримінальним правопорушенням, а в разі наявності - також процесуальні витрати.

Яке покарання має бути відбуте після передачі?

Вирішувати питання, яку із процедур заміни чи продовження виконання іноземного вироку буде застосовано, а також визначати тривалість покарання згідно з Кримінальним кодексом України, має право виключно суд України.

В Україні здебільшого застосовується практика заміни вироку суду іноземної держави на ухвалу суду через судову процедуру, передбачену КПК України, щодо приведення вироку суду іноземної держави у відповідність із законодавством України. Ця процедура здійснюється до фактичної передачі засудженої особи і вирішується компетентним українським судом, за останнім відомим місцем проживання засудженої особи в Україні, за клопотанням Мін'юсту України.

Під час розгляду клопотання Мін'юсту України український суд дає правову кваліфікацію діянням, у вчиненні яких засуджену особу визнано винною вироком іноземного суду та визначає статті (частини статей) за Кримінальним кодексом України, вчинене засудженим громадянином України, і строк позбавлення волі, визначений на підставі вироку суду іноземної держави (ч. 3 ст. 610 КПК України).

При визначенні строку покарання у виді позбавлення волі, що підлягає відбуванню на підставі вироку

суду іноземної держави, суд дотримується тривалості призначеного таким вироком покарання, крім таких випадків:

1) якщо Кримінальним кодексом України за кримінальне правопорушення максимальний строк позбавлення волі є меншим, ніж призначений вироком суду іноземної держави, суд визначає максимальний строк позбавлення волі, передбачений Кримінальним кодексом України;

2) якщо строк покарання, призначений вироком суду іноземної держави, є меншим, ніж мінімальний строк, передбачений санкцією статті Кримінального кодексу України за відповідне кримінальне правопорушення, суд дотримується строку, визначеного вироком суду іноземної держави.

Відповідно до клопотання Мін'юсту України суд може також розглянути питання про виконання додаткового покарання, призначеного вироком суду іноземної держави, вирішити питання про виконання вироку суду іноземної держави в частині цивільного позову і процесуальних витрат у разі наявності відповідного клопотання (ч.ч. 5, 6 ст. 610 КПК України).

Ви маєте усвідомлювати, що після того, як ви будете передані, механізми звільнення, що застосовуються в державі винесення вироку, перестануть застосовуватися і будуть замінені такими, які застосовуються в Україні. Це може вплинути на те, коли ви будете мати право на умовне звільнення або інші заходи, що стосуються виконання вашого вироку.

Виконання покарання в Україні стосовно переданої особи, засудженої вироком суду іноземної держави, здійснюється згідно з кримінально-виконавчим законодавством України. Щодо засудженого, переданого для відбування покарання в Україні, настають такі самі правові наслідки, як і щодо осіб, засуджених в Україні за вчинення такого ж кримінального правопорушення.

Переслідування за інші злочини

Просимо звернути увагу, що в разі вашої передачі органи влади України мають право переслідувати вас у судовому порядку, винести вирок або затримати за будь-який злочин, крім того, за який був винесений ваш нинішній вирок.

Помилування, амністія, пом'якшення покарання

Ваша передача не завадить вам скористатися правом на помилування, амністію або пом'якшення вироку, які можуть бути надані державою винесення вироку або Україною.

До особи, переданої в Україну для подальшого відбування покарання, може бути застосовано умовно-дострокове звільнення, амністію або здійснено помилування у порядку, передбаченому законом (ч. 3 ст. 611 КПК України).

Перегляд судового рішення, ухваленого в державі винесення вироку

Будь-які питання, пов'язані з переглядом вироку суду іноземної держави, вирішуються виключно судом держави, в якій ухвалено вирок (ч. 1 ст. 612 КПК України).

Закінчення виконання покарання

У разі зміни або скасування судом іноземної держави вироку питання про виконання такого рішення розглядається в порядку, передбаченому КПК України. У разі скасування судом іноземної держави вироку із закриттям кримінального провадження або застосування до засудженого акта помилування, амністії, пом'якшення вироку, ухваленого судом іншої держави, Мін'юст України інформує центральний орган виконавчої влади у сфері виконання покарань в Україні про необхідність звільнення особи (ч.ч. 2, 3 ст. 612 КПК України).

Деяка інформація про процедуру

Ви можете ініціювати прохання про передачу як перед органами влади держави винесення вироку, так і перед центральним органом України - Мін'юстом України. Також з проханням про вашу передачу можуть звернутися ваш законний представник або близькі родичі чи члени сім'ї.

Звернення засудженого або його законного представника, близьких родичів чи членів сім'ї складається у довільній формі. За бажанням можуть бути використані зразки заяв (Додаток А), які також можна знайти за посиланням: <https://cutt.ly/cIFJt3C>.

Звернення з питань передачі засуджених осіб слід надсилати до Мін'юсту на поштову адресу відомства: вул. Городецького, 13, м. Київ, Україна, 01001, та/або на адресу електронної пошти: callcentre@minjust.gov.ua; themis@minjust.gov.ua, та/або через форму електронного звернення за

посиланням: <https://minjust.gov.ua/feedback>.

Роз'яснення щодо процедури передачі засуджених осіб розміщено на офіційному веб-сайті Мін'юсту України за посиланням: <https://cutt.ly/sYMIpn3>.

Після порушення перед Мін'юстом України клопотання про прийняття громадянина України, засудженого судом іноземної держави до позбавлення волі, для подальшого відбування покарання в Україні та підтвердження громадянства України у цієї особи Мін'юст України запитує у відповідного органу іноземної держави документи, необхідні для вирішення питання по суті.

Просимо звернути увагу, що при підготовці до вашої передачі ваше соціальна і медична документація може бути направлена до України. Мін'юст України, керуючись п. «d» ч. 2 ст. 6 Конвенції 1983 року, при зверненні до центрального органу іноземної держави запитує інформацію про вашу поведінку (характеристику) та стан здоров'я, яка включена до переліку документів, що надаються українському суду в додатку до клопотання Мін'юсту про приведення іноземного вироку у відповідність із законодавством України.

Якщо органи влади держави винесення вироку готові розглянути питання про вашу передачу, вони нададуть Мін'юсту України запитувані документи та інформацію про вас, факти, що стосуються вашого засудження і вироку, а також характер і тривалість вашого покарання.

Відповідно до ч. 1 ст. 6 Конвенції 1983 року та ч. 5 ст. 609 КПК України Мін'юст України надає центральному органу іноземної держави інформацію про згоду на передачу, копію ухвали про приведення іноземного вироку у відповідність із законодавством України, тексти статей Кримінального та Кримінально-виконавчого кодексів України (витяг міститься у Додатку Б), на підставі яких Ви зможете відбувати покарання в Україні, у т.ч. щодо процедур умовно-дострокового звільнення та пом'якшення покарання в Україні.

Інформація щодо Додаткового протоколу до Конвенції з внесеними до нього змінами

Як і Конвенція про передачу засуджених осіб, Додатковий протокол (1979, ETS № 167) і Протокол про внесення змін до нього (2017, CETS № 222) дозволяють особам, які отримали покарання у вигляді позбавлення волі в державі, відмінній від їх власної, відбувати покарання у країні їх походження, з тим щоб полегшити їх соціальну реабілітацію. Хоча більша частина інформації, яка застосовується до Конвенції, також поширюється на Додатковий протокол, останній застосовується до конкретних ситуацій і містить деякі процедурні відмінності. Коротке пояснення цих конкретних ситуацій наведено нижче.

Зверніть увагу, що цей документ не є вичерпним описом Додаткового протоколу. Тому, якщо ви бажаєте отримати більш детальну інформацію, вам слід звернутися до адміністрації установи, в якій ви відбуваєте покарання, або Міністерства юстиції України за більш детальною інформацією, наприклад, для отримання копії як Конвенції, так і Додаткового протоколу до неї, оскільки важливо читати їх разом.

Звернення щодо застосування Додаткового протоколу можуть бути надіслані до Мін'юсту України на поштову адресу відомства: вул. Городецького, 13, м. Київ, Україна, 01001, та/або шляхом заповнення форми для звернення громадян за посиланням: <https://minjust.gov.ua/feedback>, та/або на адресу електронної пошти: callcentre@minjust.gov.ua; themis@minjust.gov.ua.

Ви також можете звернутись до консульської посадової особи України у відповідній державі (контактна інформація розташована за посиланням: <https://cutt.ly/eIPnYeM>) з проханням надати відповідну інформацію.

Коли застосовується Додатковий протокол?

- a. Коли Сторонами Додаткового протоколу є держава, в якій ви були засуджені, і держава, громадянином якої ви є (з переліком Сторін Додаткового протоколу ви можете ознайомитися за посиланням: <https://cutt.ly/2IFm9Re>).

Зверніть увагу, що не всі Сторони Конвенції є також Сторонами Додаткового протоколу.

- b. Коли ваша ситуація є однією з наступних:

- i. ви втекли або повернулися в державу, громадянином якої ви є, до відбуття частини або всього строку позбавлення волі, призначеного державою, в якій було скоєно злочин;
- ii. на додаток до вашого покарання у вигляді позбавлення волі ви отримали наказ про висилку або депортацію, в якому вказано, що ви маєте залишити державу винесення вироку, як тільки виконання вироку буде завершено.

Чим відрізняється процедура передачі в порівнянні з Конвенцією?

У першому випадку, коли ви втекли або повернулися в свою державу, громадянином якої ви є, до відбуття покарання, держава винесення вироку може попросити Україну виконати ваш вирок або його частину, що залишилася.

Відповідно до статті 602 КПК України запит про виконання вироку суду іноземної держави розглядає Мін'юст України.

Виконання в Україні вироку суду іноземної держави чи міжнародної судової установи можливе, якщо:

- 1) діяння, внаслідок учинення якого було ухвалено вирок, згідно з Кримінальним кодексом України визнається злочином або було б злочином у разі його вчинення на території України;
- 2) засуджена особа є громадянином України та/або проживає, чи майно якої знаходиться на території України;
- 3) строки давності виконання обвинувального вироку за законодавством України та держави винесення вироку не сплинули;
- 4) за наявності інших підстав, передбачених міжнародним договором України.

При розгляді запиту про виконання вироку суду іноземної держави згідно з частиною третьою цієї статті Мін'юст України з'ясовує наявність підстав, передбачених міжнародним договором України, для його задоволення. З цією метою Мін'юст України може запитувати необхідні матеріали та

інформацію в Україні або у компетентного органу іноземної держави.

При відмові у задоволенні запиту Мін'юст України повідомляє про це іноземний орган, від якого надійшов запит, з роз'ясненням підстав відмови.

Не підлягають виконанню в Україні вироки судів іноземних держав, ухвалені заочно (in absentia), тобто без участі особи під час кримінального провадження - крім випадків, коли засудженій особі було вручено копію вироку і надано можливість його оскаржити. У задоволенні запиту про виконання вироку суду іноземної держави може бути відмовлено, якщо таке виконання суперечить зобов'язанням України за міжнародними договорами України.

Встановивши відповідність запиту про визнання і виконання вироку суду іноземної держави умовам, передбаченим міжнародним договором України, Мін'юст України направляє до суду клопотання про визнання і виконання вироку суду іноземної держави і передає наявні матеріали.

Відповідно до статті 603 КПК України клопотання Мін'юсту України про виконання вироку суду іноземної держави розглядається протягом одного місяця з дня його отримання судом першої інстанції, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться місце проживання чи останнє відоме місце проживання засудженої особи, або місце перебування майна такої особи, а в разі їх відсутності - місце знаходження Мін'юсту України.

При розгляді клопотання Мін'юсту України про виконання вироку суду іноземної держави суд встановлює, чи дотримані умови, передбачені міжнародним договором та КПК України. При цьому суд не перевіряє фактичні обставини, встановлені вироком суду іноземної держави, та не вирішує питання щодо винуватості особи.

За результатами судового розгляду суд постановляє ухвалу:

- 1) про виконання вироку суду іноземної держави повністю або частково. При цьому суд визначає, яка частина покарання може бути виконана в Україні, керуючись положеннями Кримінального кодексу України, що передбачають кримінальну відповідальність за злочин, у зв'язку з яким ухвалено вирок, та вирішує питання про застосування запобіжного заходу до набрання ухвалою законної сили;
- 2) про відмову у виконанні вироку суду іноземної держави (у разі недотримання умов, визначених міжнародним договором України та/або законом України, за яких вирок іноземного суду може бути задоволений, в ухвалі суду України зазначає причини відмови з посиланням на відповідні положення закону та/або міжнародного договору України).

Період, протягом якого особа перебувала під вартою в Україні у зв'язку з розглядом запиту про виконання вироку суду іноземної держави, зараховується до загального строку відбування покарання, визначеного за результатами судового розгляду.

У разі ухвалення рішення про виконання вироку суду іноземної держави суд може одночасно ухвалити рішення про обрання запобіжного заходу стосовно особи.

Відповідно до частини третьої статті 606 КПК України згода засудженої особи не вимагається, якщо на момент вирішення питання згідно з положеннями цієї глави вона перебуває на території держави, громадянином якої вона є.

У другому випадку, коли ви отримали наказ про висилку або депортацію на додаток до вашого покарання у вигляді позбавлення волі, держава винесення вироку може попросити Україну про здійснення вашої передачі. Оскільки ви не будете мати права залишатися в державі винесення вироку після відбуття покарання, ваша згода не потрібна. Проте, Україна не буде приймати рішення, не розглянувши вашу думку щодо цього запиту. З цією метою держава винесення вироку запросить вашу думку і відповідним чином повідомить Україні.

Крім того, Мін'юст додатково з'ясовує обставини, за яких засуджена особа відмовляється надати згоду на передачу, а також соціально-родинний зв'язок засудженої особи з державою, у якій вона засуджена та відбуває покарання. Із цією метою надсилаються відповідні запити до компетентного органу іноземної держави та Міністерства закордонних справ України. Урахування отриманої інформації є обов'язковим під час прийняття Мін'юстом рішення про передачу засудженої особи.

Коли в цій ситуації передача була узгоджена, ви не будете піддані судовому переслідуванню або засуджені за злочини, вчинені до передачі, якщо тільки держава винесення вироку не надала на це свого дозволу, або якщо ви не залишилися в Україні чи добровільно не повернулися в Україну після

відбуття покарання.

До всіх інших елементів процедури передачі і до умов, що стосуються виконання вашого вироку в Україні, застосовуються положення Конвенції.

ЗРАЗОК 1

Міністерство юстиції України

_____ (прізвище, ім'я, по батькові, дата народження)
адреса зареєстрованого місця проживання:

_____ має документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України¹,
№ _____, виданий _____

_____ (дата видачі, орган, який видав документ)
який відбуває покарання у _____

_____ (назва, адреса установи)

ЗАЯВА

Я, _____, _____ (П. І. Б.), _____ (дата, місце народження (місто/село, район, область, держава))

прошу передати мене з _____ в Україну для подальшого відбування покарання
(назва іноземної країни)

у виді _____ років позбавлення волі, початок строку _____, призначеного вироком _____ суду від _____. Вирок суду набрав чинності.

Усі правові наслідки моєї передачі з іноземної держави в Україну для подальшого відбування покарання я усвідомлюю.

_____ (дата)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

¹ Зазначається про документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України (паспорт громадянина України, паспорт громадянина України для виїзду за кордон, посвідчення особи для повернення в Україну тощо). За наявності слід надати фотокопію документа (перші сторінки та сторінка з відомостями про місце реєстрації).

ЗРАЗОК 2

Міністерство юстиції України

(прізвище, ім'я, по батькові)

(адреса і контактні дані ініціатора
звернення (родича, членів сім'ї))

ЗАЯВА

Прошу передати в Україну з _____ для подальшого відбування
(назва іноземної держави)
покарання мого _____, засудженого вироком¹
(батька, сина, чоловіка, родича) (П. І. Б.)

_____ суду від _____
до покарання у виді _____ років позбавлення волі.

(П. І. Б.)

(дата, місце народження, (місто/село, район, область, країна))

Адреса зареєстрованого
місця проживання: _____
(адреса (область, район, місто/село, вулиця, № будинку, № квартири))

Проживав за адресою: _____
(адреса (область, район, місто/село, вулиця, № будинку, № квартири))

має документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України² серії (у разі наявності)
№ _____, виданий _____

(коли і який орган видав паспорт чи інший документ (за наявності такої інформації))

(дата)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

¹ У разі наявності перекладу вироку українською мовою бажано подати копію такого перекладу.

² Зазначається про документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України (паспорт громадянина України, паспорт громадянина України для виїзду за кордон, посвідчення особи для повернення в Україну тощо).
За наявності слід надати фотокопію документа (перші сторінки та сторінка з відомостями про місце реєстрації).

**Витяг тексту статей
Кримінального кодексу України**

Стаття 81. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання

1. До осіб, що відбувають покарання у виді виправних робіт, службових обмежень для військовослужбовців, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців або позбавлення волі, може бути застосоване умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Особу може бути умовно-достроково звільнено повністю або частково і від відбування додаткового покарання.

{Частина першу статті 81 визнано такою, що не відповідає Конституції України (є неконституційною) в тім, що вона унеможлиблює її застосування до осіб, яких засуджено до відбування покарання у вигляді довічного позбавлення волі, згідно з Рішенням Конституційного Суду № 6-р(П)/2021 від 16.09.2021 }

2. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання може бути застосоване, якщо засуджений сумлінною поведінкою і ставленням до праці довів своє виправлення.

3. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання може бути застосоване після фактичного відбуття засудженим:

1) не менше половини строку покарання, призначеного судом за кримінальний проступок або нетяжкий злочин, крім корупційних кримінальних правопорушень або кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, а також за необережний тяжкий злочин;

2) не менше двох третин строку покарання, призначеного судом за корупційний нетяжкий злочин або кримінальне правопорушення, пов'язане з корупцією, порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, умисний тяжкий злочин чи необережний особливо тяжкий злочин, а також у разі, якщо особа раніше відбувала покарання у виді позбавлення волі за умисне кримінальне правопорушення і до погашення або зняття судимості знову вчинила умисне кримінальне правопорушення, за яке вона засуджена до позбавлення волі;

3) не менше трьох чвертей строку покарання, призначеного судом за умисний особливо тяжкий злочин, а також покарання, призначеного особі, яка раніше звільнялася умовно-достроково і знову вчинила умисне кримінальне правопорушення протягом невідбутої частини покарання.

4. У разі вчинення особою, до якої було застосовано умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, протягом невідбутої частини покарання нового кримінального правопорушення суд призначає їй покарання за правилами, передбаченими статтями 71 і 72 цього Кодексу.

{Стаття 81 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1698-VII від 14.10.2014, № 2617-VIII від 22.11.2018, № 1231-IX від 16.02.2021, № 1576-IX від 29.06.2021 }

Стаття 82. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким

1. Особам, що відбувають покарання у виді обмеження або позбавлення волі, невідбута частина покарання може бути замінена судом більш м'яким покаранням. У цих випадках більш м'яке покарання призначається в межах строків, установлених у Загальній частині цього Кодексу для даного виду покарання, і не повинне перевищувати невідбутого строку покарання, призначеного вироком.

{Частина першу статті 82 визнано такою, що не відповідає Конституції України (є неконституційною) в тім, що вона унеможлиблює її застосування до осіб, яких засуджено до відбування покарання у вигляді довічного позбавлення волі, згідно з Рішенням Конституційного Суду № 6-р(П)/2021 від 16.09.2021 }

2. У разі заміни невідбутої частини основного покарання більш м'яким засудженого може бути звільнено також і від додаткового покарання у виді позбавлення права займати певні посади чи займатися певною діяльністю.

3. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким може бути застосована, якщо засуджений став на шлях виправлення.

4. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким можлива після фактичного відбуття засудженим:

1) не менше третини строку покарання, призначеного судом за кримінальний проступок або нетяжкий злочин, крім корупційних кримінальних правопорушень або кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, а також за необережний тяжкий злочин;

2) не менше половини строку покарання, призначеного судом за корупційний нетяжкий злочин або кримінальне правопорушення, пов'язане з корупцією, порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, умисний тяжкий злочин чи необережний особливо тяжкий злочин, а також у разі, якщо особа раніше відбувала покарання у виді позбавлення волі за умисне кримінальне правопорушення і до погашення або зняття судимості знову вчинила умисне кримінальне правопорушення, за яке вона була засуджена до позбавлення волі;

3) не менше двох третин строку покарання, призначеного судом за умисний особливо тяжкий злочин, а також покарання, призначеного особі, яка раніше звільнялася умовно-достроково і вчинила нове умисне кримінальне правопорушення протягом невідбутої частини покарання.

5. До осіб, яким покарання замінене більш м'яким, може бути застосоване умовно-дострокове звільнення за правилами, передбаченими статтею 81 цього Кодексу.

6. Якщо особа, відбуваючи більш м'яке покарання, вчинить нове кримінальне правопорушення, суд до покарання за знову вчинене кримінальне правопорушення приєднує невідбуту частину більш м'якого покарання за правилами, передбаченими у статтях 71 і 72 цього Кодексу.

{Стаття 82 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1698-VII від 14.10.2014, № 2617-VIII від 22.11.2018, № 1231-IX від 16.02.2021, № 1576-IX від 29.06.2021 }

Стаття 12. Класифікація кримінальних правопорушень

1. Кримінальні правопорушення поділяються на кримінальні проступки і злочини.

2. Кримінальним проступком є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі.

3. Злочини поділяються на нетяжкі, тяжкі та особливо тяжкі.

4. Нетяжким злочином є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше п'яти років.

5. Тяжким злочином є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше двадцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше десяти років.

6. Особливо тяжким злочином є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі понад двадцять п'ять тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, позбавлення волі на строк понад десять років або довічного позбавлення волі.

7. Ступінь тяжкості злочину, за вчинення якого передбачене одночасно основне покарання у виді штрафу та позбавлення волі, визначається виходячи зі строку покарання у виді позбавлення волі, передбаченого за відповідний злочин.

Витяг з тексту статей

Кримінально-виконавчого кодексу України

Стаття 11. Види органів і установ виконання покарань

1. Органами виконання покарань є: центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, його територіальні органи управління, уповноважені органи з питань пробації.

{Частина перша статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5461-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 1492-VIII від 07.09.2016}

2. Установами виконання покарань є: арештні доми, кримінально-виконавчі установи, спеціальні виховні установи (далі - виховні колонії), слідчі ізолятори у випадках, передбачених цим Кодексом.

{Частина друга статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1186-VII від 08.04.2014}

3. Кримінально-виконавчі установи поділяються на кримінально-виконавчі установи відкритого типу (далі - виправні центри) і кримінально-виконавчі установи закритого типу (далі - виправні колонії).

4. Виправні колонії поділяються на колонії мінімального, середнього і максимального рівнів безпеки.

5. Виправні колонії мінімального рівня безпеки поділяються на колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання і колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання.

6. У виправних колоніях середнього рівня безпеки можуть створюватися сектори максимального рівня безпеки для відбування покарання чоловіками, засудженими до довічного позбавлення волі.

У виправних колоніях мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання можуть створюватися сектори середнього рівня безпеки для відбування покарання жінками, засудженими до довічного позбавлення волі.

{Статтю 11 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1828-VI від 21.01.2010}

7. У межах, визначених цим Кодексом та законами України, виконання кримінальних покарань також здійснюють органи державної виконавчої служби, військові частини, гауптвахти і дисциплінарний батальйон.

{Частина сьома статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5461-VI від 16.10.2012, № 1404-VIII від 02.06.2016}

8. Територіальні органи управління, уповноважені органи з питань пробації, арештні доми, виправні центри, виправні та виховні колонії, слідчі ізолятори організуються і ліквідуються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, а військові частини, гауптвахти і дисциплінарний батальйон - Міністерством оборони України.

{Частина восьма статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5461-VI від 16.10.2012, № 1186-VII від 08.04.2014; в редакції Закону № 1492-VIII від 07.09.2016}

Стаття 18. Виправні колонії

1. Виправні колонії виконують покарання у виді позбавлення волі на певний строк, довічного позбавлення волі.

2. Засуджені до позбавлення волі відбувають покарання у виправних колоніях:

мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання - засуджені вперше до позбавлення волі за злочини, вчинені з необережності, та нетяжкі злочини, а також особи, переведені з колоній мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання і колоній середнього рівня безпеки в порядку, передбаченому цим Кодексом;

{Абзац другий частини другої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання - чоловіки, вперше засуджені до позбавлення волі за нетяжкі злочини; жінки, засуджені за нетяжкі, тяжкі та особливо тяжкі злочини. У виправній колонії цього виду можуть відбувати покарання також засуджені, переведені з виховних колоній у порядку, встановленому статтею 147 цього Кодексу. У секторі середнього рівня безпеки виправної колонії цього виду можуть відбувати покарання також жінки, засуджені до довічного позбавлення волі;

{Абзац третій частини другої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1828-VI від 21.01.2010, № 720-IX від 17.06.2020}

середнього рівня безпеки - жінки, засуджені до покарання у виді довічного позбавлення волі; жінки, яким покарання у виді смертної кари або довічного позбавлення волі замінено позбавленням волі на певний строк в порядку помилування або амністії; чоловіки, вперше засуджені до позбавлення волі за тяжкі та особливо тяжкі злочини; чоловіки, які раніше відбували покарання у виді позбавлення волі; чоловіки, засуджені за вчинення умисного нетяжкого злочину в період відбування покарання у виді позбавлення волі; засуджені, переведені з колоній максимального рівня безпеки в порядку, передбаченому цим Кодексом. У секторі максимального рівня безпеки виправної колонії цього виду можуть відбувати покарання також чоловіки, засуджені до довічного позбавлення волі;

{Абзац четвертий частини другої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1828-VI від 21.01.2010, № 720-IX від 17.06.2020}

максимального рівня безпеки - чоловіки, засуджені до покарання у виді довічного позбавлення волі; чоловіки, яким покарання у виді смертної кари замінено довічним позбавленням волі; чоловіки, яким покарання у виді смертної кари або довічного позбавлення волі замінено позбавленням волі на певний строк у порядку помилування або амністії; чоловіки, засуджені за умисні особливо тяжкі злочини; чоловіки, засуджені за вчинення умисного тяжкого або особливо тяжкого злочину в період відбування покарання у виді позбавлення волі; чоловіки, засуджені за вчинення злочину, передбаченого частиною п'ятою статті 255, статтями 255-1, 255-2 Кримінального кодексу України; чоловіки, переведені з колоній середнього рівня безпеки в порядку, передбаченому цим Кодексом.

{Абзац п'ятий частини другої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 671-IX від 04.06.2020}

3. Слідчі ізолятори виконують функції виправних колоній мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання і виправних колоній середнього рівня безпеки стосовно засуджених, які залишені для роботи з господарського обслуговування.

Стаття 86. Визначення засудженому до позбавлення волі виду колонії

Вид колонії, в якій засуджені до позбавлення волі відбувають покарання, визначається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань.

Глава 17

УМОВИ ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ В КОЛОНІЯХ

Стаття 107. Права і обов'язки засуджених до позбавлення волі

1. Засуджені, які відбувають покарання у виді позбавлення волі, мають право в порядку, встановленому цим Кодексом і нормативно-правовими актами Міністерства юстиції України:

{Абзац перший частини першої статті 107 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5461-VI від 16.10.2012}

одержувати інформацію і роз'яснення про умови відбування і порядок виконання покарання у виді позбавлення волі;

користуватися послугами, які надаються в місцях позбавлення волі, в тому числі додатковими, оплачуваними;

брати участь у трудовій діяльності;

отримувати медичну допомогу і лікування, у тому числі платні медичні послуги за рахунок особистих грошових коштів чи коштів рідних та близьких в закладах охорони здоров'я, які мають ліцензію Міністерства охорони здоров'я України та не віднесені до відання центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань;

{Абзац п'ятий частини першої статті 107 в редакції Закону № 1186-VI від 08.04.2014}

розпоряджатися грошовими коштами, придбавати, володіти і розпоряджатися предметами, речами, виробами;

здійснювати листування з особами, які знаходяться за межами колоній, вести з ними телефонні розмови, у тому числі у мережах рухомого (мобільного) зв'язку, користуватися глобальною мережею Інтернет;

{Абзац сьомий частини першої статті 107 в редакції Закону № 1186-VI від 08.04.2014}

одержувати і відправляти посилки, бандеролі, грошові перекази, одержувати передачі;

зустрічатися з родичами та іншими особами;

подавати пропозиції, заяви і скарги в усній чи письмовій формі від свого імені;

{Абзац десятий частини першої статті 107 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1828-VI від 21.01.2010}

брати участь у роботі самодіяльних організацій та гуртків соціально корисної спрямованості, займатися фізичною культурою і спортом;

придбавати, користуватися і зберігати предмети першої потреби, періодичні видання, літературу, продукти харчування;

розпоряджатися вільним часом, який відведений розпорядком дня, не порушуючи при цьому правил поведінки;

одержувати освіту відповідно до законодавства про освіту;

одержувати правову допомогу від адвокатів або інших фахівців у галузі права, які за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи;

звертатися до адміністрації з проханням внести подання щодо умовно-дострокового звільнення від відбування покарання чи щодо заміни невідбутої частини покарання більш м'яким покаранням.

{Частина першу статті 107 доповнено абзацом шістнадцятим згідно із Законом № 1828-VI від 21.01.2010}

2. Засудженим можуть надаватися й інші права, реалізація яких не суперечить меті покарання, порядку і умовам виконання та відбування покарання.

3. Засуджені зобов'язані:

дотримуватися норм, які визначають порядок і умови відбування покарання, розпорядок дня колонії, правомірних взаємовідносин з іншими засудженими, персоналом колонії та іншими особами;

утримувати в чистоті і порядку приміщення, дбайливо ставитися до майна колонії і предметів, якими вони користуються при виконанні дорученої роботи, здійснювати за ними належний догляд і використовувати їх тільки за призначенням;

виконувати встановлені законодавством вимоги персоналу колонії;

{Абзац четвертий частини третьої статті 107 в редакції Закону № 1186-VI від 08.04.2014}

виконувати необхідні роботи по самообслуговуванню, благоустрою колонії;

дотримуватися санітарно-гігієнічних норм;

дотримуватися вимог пожежної безпеки і безпеки праці.

4. Засудженим забороняється:

самовільно залишати колонію, порушувати лінію охорони;

спілкуватися із засудженими та іншими особами з порушенням встановлених правил ізоляції, звертатися до них з проханням про виконання незаконних дій;

придбавати, виготовляти, зберігати і використовувати гроші, цінності, предмети, речі, речовини і вироби, заборонені до використання в колонії;

продавати, дарувати або відчужувати в інший спосіб на користь інших осіб предмети, вироби і речі, що перебувають в особистому користуванні;

умисно заподіювати собі тілесні ушкодження, у тому числі з допомогою іншої особи, завдавати шкоду своєму здоров'ю з метою ухилення від відбування покарання або виконання встановлених обов'язків;

{Абзац шостий частини четвертої статті 107 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1488-VIII від 06.09.2016}

умисно завдавати шкоду державному, комунальному майну, майну інших юридичних чи фізичних осіб, у тому числі майну інших засуджених, створювати загрозу заподіяння шкоди такому майну;

{Абзац сьомий частини четвертої статті 107 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1488-VIII від 06.09.2016}

вживати спиртні напої, наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги чи інші одурманюючі засоби;

чинити опір законним діям персоналу колонії, перешкоджати виконанню ним своїх службових обов'язків, підбурювати до цього інших засуджених;

грати в настільні та інші ігри з метою здобуття матеріальної чи іншої вигоди;

вживати нецензурні та жаргонні слова, давати і присвоювати прізвиська;

самовільно залишати призначену для перебування ізольовану територію, приміщення або визначене місце роботи, а також перебувати без дозволу адміністрації колонії у гуртожитках та відділеннях, у яких вони не проживають, або на виробничих об'єктах, на яких вони не працюють;

завішувати чи міняти без дозволу адміністрації колонії спальні місця, а також обладнувати їх у комунально-побутових та інших службових або виробничих приміщеннях;

готувати та вживати їжу в непередбачених для цього місцях, виносити продукти харчування з їдальні без дозволу адміністрації колонії;

мати при собі предмети і речі в асортименті і кількості, що виходять за межі, встановлені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері виконання кримінальних покарань;

курити у не відведених для цього місцях та неповнолітнім у виховних колоніях;

{Абзац шістнадцятий частини четвертої статті 107 в редакції Закону № 1488-VIII від 06.09.2016}

надсилати та отримувати кореспонденцію всупереч порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері виконання кримінальних покарань;

наносити собі або іншим особам татуювання;

тримати тварин без дозволу адміністрації установи виконання покарань;

{Абзац дев'ятнадцятий частини четвертої статті 107 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1488-VIII від 06.09.2016}

виготовляти, зберігати саморобні електроприлади та користуватися ними;

самовільно перепланувати, змінювати конструктивні елементи будівель та споруд колонії, споруджувати на виробничих об'єктах різні об'єкти (лазні, пральні, душові, сейфи, будиночки, будки, приміщення та засоби для відпочинку, опалення).

{Частина четверта статті 107 в редакції Закону № 435-VII від 05.09.2013}

Стаття 108. Придбання засудженими до позбавлення волі продуктів харчування і предметів першої потреби

1. Засуджені мають право придбавати за безготівковим розрахунком продукти харчування, одяг, взуття, білизну та предмети першої потреби на гроші, зароблені в колоніях, одержані за переказами, за рахунок пенсії та іншого доходу, без обмеження їх обсягу.

{Частина перша статті 108 в редакції Закону № 1492-VIII від 07.09.2016}

{Частину другу статті 108 виключено на підставі Закону № 1492-VIII від 07.09.2016}

{Частина третю статті 108 виключено на підставі Закону № 1492-VIII від 07.09.2016}

{Частина четверту статті 108 виключено на підставі Закону № 1492-VIII від 07.09.2016}

{Частина п'яту статті 108 виключено на підставі Закону № 1492-VIII від 07.09.2016}

{Частина шосту статті 108 виключено на підставі Закону № 1492-VIII від 07.09.2016}

7. Перелік продуктів харчування, одягу, взуття, білизни і предметів першої потреби, що дозволяються до продажу засудженим, визначається нормативно-правовими актами Міністерства юстиції України.

{Частина сьома статті 108 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5461-VI від 16.10.2012, № 1492-VIII від 07.09.2016}

Стаття 109. Придбання засудженими до позбавлення волі літератури і письмового приладдя

1. Засуджені мають право одержувати в бандеролях, посылках і передачах, а також без обмеження придбавати за рахунок коштів, які є на їхніх особових рахунках, літературу через книготорговельну мережу, письмове приладдя, передплачувати газети і журнали.

{Частина другу статті 109 виключено на підставі Закону № 1828-VI від 21.01.2010}

3. Засудженому дозволяється мати при собі не більше десяти примірників книг, кількість газет і журналів не обмежується.

{Частина третя статті 109 в редакції Закону № 1186-VI від 08.04.2014}

4. Література в кількості, що перевищує вказану в частині третій цієї статті, може передаватися на зберігання або за згодою засудженого - до бібліотеки колонії, або пересилатися за його рахунок родичам.

Стаття 110. Побачення засуджених до позбавлення волі з родичами, захисниками, адвокатами, представниками та іншими особами. Телефонні розмови

{Назва статті 110 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1492-VIII від 07.09.2016; в редакції Закону № 1637-IX від 14.07.2021}

1. Засуджені мають право на побачення: короткострокові тривалістю до чотирьох годин і тривалі - до трьох діб. Короткострокові побачення надаються з родичами або іншими особами у присутності представника колонії. Тривалі побачення надаються з правом спільного проживання і тільки з близькими родичами (подружжя, батьки, діти, всиновлювачі, всиновлені, рідні брати й сестри, дід, баба, онуки). Тривалі побачення можуть надаватися і подружжю, яке проживало однією сім'єю, але не перебувало у шлюбі, за умови, що в них є спільні неповнолітні діти. Оплата послуг за користування кімнатами короткострокових і тривалих побачень здійснюється засудженими або їх родичами чи іншими особами за рахунок власних коштів.

2. Тривалі побачення при реєстрації шлюбу надаються позачергово.

3. Для одержання правової допомоги, конфіденційних юридичних консультацій засуджені за власною ініціативою, ініціативою їхніх родичів та/або ініціативою осіб, визначених цією статтею, мають право на невідкладні побачення без обмеження в часі та кількості в робочі, вихідні, святкові, неробочі дні у будь-який час з 8 години до 20 години із особами, визначеними абзацом першим частини другої статті 8 цього Кодексу. Право на такі побачення мають усі засуджені незалежно від

рівня безпеки колонії, в якій вони тримаються. Побачення забезпечується при пред'явленні документа, що посвідчує особу, та одного з документів, визначених статтею 50 Кримінального процесуального кодексу України, або довіреності, договору із засудженим чи договору з його родичами про представлення інтересів засудженого в Європейському суді з прав людини, копії ухвали про залучення особи як законного представника або інших документів, що підтверджують їх право на таке побачення із засудженим.

Побачення засуджених з особами, визначеними абзацом першим частини другої статті 8 цього Кодексу, є конфіденційними.

Присутність на побаченні персоналу колонії можлива виключно за письмовою заявою особи, визначеної абзацом першим частини другої статті 8 цього Кодексу, або засудженого, складеної ним у присутності особи (осіб), яка (які) прибула (прибули) до нього.

Аудіофіксація такого побачення забороняється.

Відеофіксація такого побачення здійснюється відкрито. Засуджений та особи, які до нього прибули, мають бути повідомлені про місце встановлення камери. Відеофіксація побачення камерою, про яку не повідомлено учасників побачення, забороняється.

Відеофіксація побачення здійснюється у спосіб, що унеможливорює фіксацію змісту документів, якими користуються засуджений та/або особа (особи), яка (які) до нього прибула (прибули).

Відеофіксація побачення здійснюється у спосіб, що унеможливорює фіксацію змісту розмови засудженого з особою (особами), яка (які) до нього прибула (прибули).

Адміністрація колонії зобов'язана негайно в розумний строк забезпечити побачення засудженого з особами, визначеними абзацом першим частини другої статті 8 цього Кодексу, при пред'явленні ним (ними) документа, що посвідчує особу, та одного з документів, визначених статтею 50 Кримінального процесуального кодексу України, або довіреності, договору із засудженим чи договору з його родичами про представлення інтересів засудженого в Європейському суді з прав людини або інших документів, що підтверджують їх право на таке побачення із засудженим.

Якщо ініціатором побачення є особи, визначені абзацом першим частини другої статті 8 цього Кодексу, але засуджений відмовляється від побачення, адміністрація колонії зобов'язана організувати таке побачення.

У разі якщо засуджений особисто та безпосередньо повідомляє осіб, визначених абзацом першим частини другої статті 8 цього Кодексу, про небажання продовжувати побачення, таке побачення припиняється.

Не є підставою для відмови адміністрації установи виконання покарань у побаченні засудженого з особами, визначеними абзацом першим частини другої статті 8 цього Кодексу, наявність письмової відмови засудженого від такого побачення, якщо така відмова заявлена безпосередньо особі (особам), яка (які) прибула (прибули) до засудженого.

Відмова з цієї підстави адміністрації установи виконання покарань у забезпеченні побачення засудженого з особами, визначеними абзацом першим частини другої статті 8 цього Кодексу, тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

Засудженому забезпечується можливість спілкування з особами, визначеними абзацом першим частини другої статті 8 цього Кодексу, у приміщенні без суцільного розмежувального скла за згодою таких осіб.

Засуджені, які перебувають на лікуванні у стаціонарних закладах охорони здоров'я, мають право на одержання правової допомоги, конфіденційних юридичних консультацій (побачень).

Охорона засуджених у таких випадках забезпечується центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, за місцезнаходженням закладу охорони здоров'я.

{Частина третя статті 110 із змінами, внесеними згідно з Законами № 5076-VI від 05.07.2012, № 1186-VI від 08.04.2014; в редакції Закону № 1637-IX від 14.07.2021}

4. Кількість і види побачень встановлюються:

засудженим, що знаходяться в дільниці посиленого контролю, надається одне короткострокове побачення на місяць і одне тривале побачення на три місяці;

засудженим, що знаходяться в дільниці ресоціалізації, надається одне короткострокове побачення на місяць і одне тривале побачення на два місяці;

засудженим, що перебувають в дільниці соціальної адаптації та соціальної реабілітації, надаються короткострокові побачення без обмежень та тривале побачення щомісяця.

{Частина четверта статті 110 в редакції Закону № 1186-VI від 08.04.2014}

5. Засудженим надається, в тому числі й під час перебування в стаціонарних закладах охорони здоров'я, право на телефонні розмови (у тому числі у мережах рухомого (мобільного) зв'язку) без обмеження їх кількості під контролем адміністрації, а також користуватися глобальною мережею Інтернет. Телефонні розмови оплачуються з особистих коштів засуджених. Телефонні розмови між засудженими, які перебувають у місцях позбавлення волі, забороняються. Телефонні розмови та користування у глобальній мережі Інтернет оплачуються з особистих коштів засуджених.

Телефонні розмови проводяться протягом дня у вільний від роботи час та поза часом, передбаченим для приймання їжі та безперервного сну, а за необхідності та за погодженням з адміністрацією - у будь-який час.

{Частина п'яту статті 110 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1492-VIII від 07.09.2016}

{Частина п'ята статті 110 в редакції Законів № 1828-VI від 21.01.2010, № 1186-VI від 08.04.2014}

6. Засудженим за їхнім проханням дозволяється замінити тривалі побачення короткостроковими.

{Частина шоста статті 110 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1828-VI від 21.01.2010}

7. Засудженим надається право користуватися мережею Інтернет під контролем адміністрації.

Засуджені можуть створювати електронну поштову скриньку та користуватися нею під контролем адміністрації установи виконання покарань. Адміністрація установи виконання покарань ознайомлюється зі змістом вхідних та вихідних повідомлень у разі, якщо це необхідно з огляду на індивідуальні ризики окремих засуджених.

Під час користування глобальною мережею Інтернет засудженим забороняється:

вносити будь-яку інформацію, у тому числі направляти листи, коментарі, знаки тощо, та реєструватися на веб-сайтах, крім випадків створення та користування електронною поштовою скринькою в порядку, визначеному цією статтею, а також у разі необхідності здійснення реєстрації для користування дозволеними сайтами;

формуванню будь-які бази даних та накопичувальні диски, у тому числі віртуальні;

відвідувати веб-сайти соціальних мереж, сайти, що пропагують жорстокість, насильство,

еротичного або порнографічного змісту, переглядати сайти, що можуть негативно вплинути на психічний стан засудженого.

Перелік сайтів, до яких дозволяється доступ, формується центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, та за заявою засуджених може бути доповнений адміністрацією установи виконання покарань сайтами, зміст яких не суперечить вимогам цієї статті.

Користування глобальною мережею Інтернет проводиться протягом дня у вільний від роботи час та поза часом, передбаченим для приймання їжі та безперервного сну.

Користування глобальною мережею Інтернет оплачується з особистих коштів засуджених або коштів інших осіб шляхом їх внесення на електронний гаманець.

Засуджені під час перебування в стаціонарних закладах охорони здоров'я, не віднесених до відання центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, з дозволу адміністрації установи виконання покарань можуть мати при собі та користуватися під контролем адміністрації портативними персональними комп'ютерами з доступом до глобальної мережі Інтернет.

{Частина сьома статті 110 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5461-VI від 16.10.2012, № 1186-VI від 08.04.2014; в редакції Закону № 1492-VIII від 07.09.2016}

8. Порядок організації побачень, телефонних розмов, користування мережею Інтернет встановлюється Міністерством юстиції України.

{Статтю 110 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 1492-VIII від 07.09.2016}

Стаття 111. Короткочасні виїзди за межі виправних і виховних колоній

1. Засудженим, які тримаються у виправних колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, дільницях соціальної реабілітації виправних колоній мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання і дільницях соціальної реабілітації виправних колоній середнього рівня безпеки та виховних колоніях, дозволяються короткочасні виїзди за межі колонії на території України на строк не більше семи діб, не включаючи часу, необхідного для проїзду в обидва кінці (не більше трьох діб), у зв'язку з такими винятковими особистими обставинами:

{Абзац перший частини першої статті 111 в редакції Закону № 435-VII від 05.09.2013; із змінами, внесеними згідно із Законами № 1186-VI від 08.04.2014, № 1492-VIII від 07.09.2016}

смерть або тяжка хвороба близького родича, що загрожує життю хворого;

стихійне лихо, що спричинило значну матеріальну шкоду засудженому або його сім'ї;

одержання медичної допомоги, якщо така допомога не може бути надана установою виконання покарань, за наявності відповідного висновку лікаря такої установи.

{Частину першу статті 111 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 1186-VI від 08.04.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1492-VIII від 07.09.2016}

2. Заява засудженого про терміновий виїзд у зв'язку з винятковими обставинами має бути розглянута протягом доби.

Дозвіл на короткочасний виїзд дається начальником колонії з урахуванням особи і поведінки засудженого. Час перебування засудженого поза межами колонії зараховується в строк відбування покарання. Вартість проїзду засудженого оплачується ним особисто або його родичами.

3. Засудженим жінкам, які мають дітей у будинках дитини при виправних колоніях, може бути дозволено короточасний виїзд за межі виправної колонії на території України для влаштування дітей у родичів, опікунів або в дитячих будинках тривалістю не більш як десять діб без урахування часу перебування в дорозі (не більш як три доби).

{Частина третя статті 111 в редакції Закону № 1828-VI від 21.01.2010}

4. Засуджені, які працюють та перебувають у виправних колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, мають право на щорічний короточасний виїзд за межі колонії тривалістю 14 календарних днів.

{Частина четверта статті 111 в редакції Закону № 1828-VI від 21.01.2010 - зміни набирають чинності з 1 січня 2012 року}

5. Порядок короточасних виїздів засуджених визначається нормативно-правовими актами Міністерства юстиції України.

{Частина статті 111 в редакції Закону № 1828-VI від 21.01.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5461-VI від 16.10.2012}

Стаття 112. Одержання засудженими до позбавлення волі посилок (передач) і бандеролей

1. Число посилок (передач) і бандеролей, що одержують засуджені до арешту та позбавлення волі, не обмежується.

{Частина перша статті 112 в редакції Законів № 1828-VI від 21.01.2010, № 1186-VI від 08.04.2014}

2. Максимальна вага однієї посылки або бандеролі визначається діючими поштовими правилами.

{Частина друга статті 112 із змінами, внесеними згідно із Законом № 107-VI від 28.12.2007 - зміну визнано неконституційною згідно з Рішенням Конституційного Суду № 10-рп/2008 від 22.05.2008}

{Частину третю статті 112 виключено на підставі Закону № 1828-VI від 21.01.2010}

4. Лікарські засоби і вироби медичного призначення, які одержують засуджені відповідно до медичного висновку, передаються до медичної частини колонії для їхнього лікування.

{Частина четверта статті 112 в редакції Закону № 1828-VI від 21.01.2010}

5. Порядок приймання і вручення посилок (передач) або бандеролей, а також перелік предметів, заборонених до одержання засудженими, визначаються нормативно-правовими актами Міністерства юстиції України.

{Частина п'ята статті 112 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5461-VI від 16.10.2012}

Стаття 113. Листування засуджених до позбавлення волі

1. Засудженим дозволяється одержувати і відправляти листи і телеграми за свій рахунок без обмеження їх кількості.

2. Листування між перебуваючими в місцях позбавлення волі засудженими, які не є родичами, допускається тільки з дозволу адміністрації колонії.

3. Кореспонденція, яку одержують і надсилають засуджені до відбування покарання у виправних колоніях мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання, середнього та максимального рівня безпеки, підлягає перегляду.

{Частина третя статті 113 в редакції Закону № 1828-VI від 21.01.2010}

4. Кореспонденція, яку засуджені адресують Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, Європейському суду з прав людини, а також іншим відповідним органам міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, уповноваженим особам таких міжнародних організацій, до суду та прокуророві, перегляду не підлягає і надсилається за адресою протягом доби з часу її подачі. Кореспонденція, яку засуджені одержують від зазначених органів та осіб, перегляду не підлягає.

{Частина четверта статті 113 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3166-IV від 01.12.2005; в редакції Закону № 1829-VI від 21.01.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1186-VI від 08.04.2014}

5. Кореспонденція, яку засуджені адресують захиснику у кримінальному провадженні, що здійснює свої повноваження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України, перегляду не підлягає і надсилається за адресою протягом доби з часу її подачі. Кореспонденція, яку засуджені одержують від такого захисника, перегляду не підлягає.

Засуджений має право передати кореспонденцію захиснику у кримінальному провадженні, що здійснює свої повноваження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України, безпосередньо під час побачення з ним.

{Частиною п'ятою статті 113 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1186-VI від 08.04.2014}

{Статтю 113 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 1829-VI від 21.01.2010; в редакції Закону № 4652-VI від 13.04.2012}

Стаття 114. Одержання і відправлення засудженими до позбавлення волі грошових переказів

1. Засуджені мають право без обмеження одержувати грошові перекази і відправляти грошові перекази родичам, а з дозволу адміністрації колонії - й іншим особам. Одержані за переказами гроші зраховуються на особовий рахунок засудженого.

{Частиною другою статті 114 виключено на підставі Закону № 1186-VI від 08.04.2014}

Стаття 115. Матеріально-побутове забезпечення засуджених до позбавлення волі

1. Особам, які відбувають покарання у виправних і виховних колоніях, створюються необхідні житлово-побутові умови, що відповідають правилам санітарії та гігієни. Засуджені, як правило, тримаються в приміщеннях блочного типу. Норма жилої площі на одного засудженого не може бути менш як чотири квадратні метри, а у лікувальних закладах при виправних колоніях, у виправних колоніях, призначених для тримання і лікування хворих на туберкульоз, у стаціонарі - п'яти квадратних метрів.

{Частина перша статті 115 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1828-VI від 21.01.2010}

2. Засудженим надається індивідуальне спальне місце і постільні речі. Вони забезпечуються одягом, білизною і взуттям за сезоном з урахуванням статі і кліматичних умов, а в лікувальних

зкладах - спеціальним одягом і взуттям.

3. Вагітним жінкам і матерям-годувальницям створюються поліпшені житлово-побутові умови та встановлюються підвищені норми харчування.

4. Особам з інвалідністю першої та другої груп, жінкам з вагітністю понад чотири місяці, непрацюючим жінкам, які мають дітей у будинках дитини при виправних колоніях, непрацюючим чоловікам віком понад шістдесят років і жінкам понад п'ятдесят п'ять років (якщо вони не одержують пенсії), а також особам, звільненим від роботи через хворобу, в тому числі хворим на активну форму туберкульозу, комунально-побутові послуги надаються безоплатно. Засудженим, які відбувають покарання у виховних колоніях, харчування, одяг, взуття, білизна і комунально-побутові послуги надаються безоплатно.

{Частина четверта статті 115 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1828-VI від 21.01.2010; в редакції Закону № 1492-VIII від 07.09.2016}

5. Норми харчування осіб, позбавлених волі, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

6. Засуджені з дозволу адміністрації можуть з коштів, які знаходяться на особових рахунках, додатково придбавати взуття і одяг, у тому числі спортивний, оплачувати лікувально-профілактичні послуги, що надаються додатково за призначенням лікаря, отримувати необхідне за медичними показаннями дієтичне харчування.

Стаття 116. Медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі

1. У місцях позбавлення волі організуються необхідні лікувально-профілактичні заклади, а для лікування засуджених, які хворіють на активну форму туберкульозу, - заклади на правах лікувальних. Для спостереження та лікування хворих на інфекційні захворювання в медичних частинах колоній створюються інфекційні ізолятори.

2. Лікувально-профілактична і санітарно-протиепідемічна робота в місцях позбавлення волі організовується і проводиться відповідно до законодавства про охорону здоров'я. Адміністрація колоній зобов'язана виконувати необхідні медичні вимоги, що забезпечують охорону здоров'я засуджених. Засуджені до позбавлення волі зобов'язані виконувати правила особистої і загальної гігієни, вимоги санітарії.

3. Примусове годування засудженого, який заявив про відмову від прийняття їжі, забороняється. Примусове годування може бути застосовано лише на підставі рішення суду, прийнятого за висновком лікаря, що засудженому загрожує розлад здоров'я стійкого характеру та існує очевидна загроза його життю.

Особа, яка відмовилася від прийняття їжі, з моменту встановлення цього факту має перебувати під постійним наглядом лікаря.

При підготовці висновку лікар, зважаючи на стан здоров'я засудженого, визначає вид примусового годування.

Питання про застосування примусового годування вирішується судом в порядку, передбаченому законом.

{Частина третя статті 116 в редакції Законів № 1186-VI від 08.04.2014, № 1488-VIII від 06.09.2016}

4. Порядок надання особам, які позбавлені волі, медичної допомоги, організації і проведення санітарного нагляду, використання лікувально-профілактичних і санітарно-профілактичних установ охорони здоров'я і залучення з цією метою їхнього медичного персоналу визначається нормативно-

правовими актами Міністерства юстиції України і центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

{Частина четверта статті 116 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5461-VI від 16.10.2012}

5. Засуджений має право звертатися за консультацією і лікуванням до закладів охорони здоров'я, що мають ліцензію Міністерства охорони здоров'я України, які надають платні медичні послуги та не віднесені до відання центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань. Оплата таких послуг і придбання необхідних ліків здійснюється засудженим або його рідними та близькими за рахунок власних коштів. Консультування та амбулаторне лікування в таких випадках здійснюються в медичних частинах колоній за місцем відбування покарання під наглядом персоналу медичної частини. У разі необхідності лікування в умовах стаціонару засуджений має право отримувати медичну допомогу і лікування, в тому числі платні медичні послуги за рахунок особистих грошових коштів чи коштів рідних та близьких, у зазначених закладах охорони здоров'я. Підставою для надання такої медичної допомоги є медичний висновок. Режим перебування засуджених на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я, не віднесених до відання центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, визначається законодавством.

{Частина п'ята статті 116 в редакції Закону № 1186-VI від 08.04.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1492-VIII від 07.09.2016}

6. Засудженим, які перебувають на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я, не віднесених до відання центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, тривалі побачення не надаються.

Порядок перебування, умови тримання та охорони засуджених у закладах охорони здоров'я, не віднесених до відання центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, визначаються Міністерством юстиції України.

{Статтю 116 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 1492-VIII від 07.09.2016}

6. За розголошення лікарської таємниці медичні працівники та інші особи установи виконання покарань, яким у зв'язку з виконанням професійних обов'язків стало відомо про хворобу, медичне обстеження, огляд та їх результати, інтимну і сімейну сторони життя засудженого до позбавлення волі, несуть цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із законом.

{Статтю 116 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 1488-VIII від 06.09.2016}

7. Засудженим до позбавлення волі жінкам гарантується право не надавати інформацію та не проходити огляд у зв'язку з історією її репродуктивного здоров'я. За вимогою жінки їй має бути забезпечено проведення медичного огляду (обстеження) лікарем-жінкою. Під час медичного огляду може бути присутнім лише медичний персонал, крім випадків, коли лікар вважає, що існують виняткові обставини, або коли лікар просить працівників установи виконання покарань бути присутніми з міркувань безпеки, або коли засуджена особа просить про це.

{Статтю 116 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 1488-VIII від 06.09.2016}

Стаття 117. Виконання примусового лікування

1. До засуджених до позбавлення волі осіб, які мають хворобу, що становить небезпеку для здоров'я інших осіб, та тих, які не пройшли повного курсу лікування і відмовляються від нього, адміністрацією колонії застосовуються призначені судом примусові заходи медичного характеру або примусове лікування.

2. Якщо під час відбування покарання буде встановлено, що засуджений має хворобу, яка становить небезпеку для здоров'я інших осіб, та відмовляється від лікування, адміністрація колонії вносить до суду подання про застосування до такої особи примусового лікування.

Глава 20

ОСОБЛИВОСТІ ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ В КОЛОНІЯХ РІЗНИХ ВИДІВ

Стаття 138. Виправні колонії мінімального рівня безпеки

1. Засуджені у виправних колоніях мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання мають право витратити для придбання продуктів харчування, одягу, взуття, білизни та предметів першої потреби гроші, зароблені у виправній колонії, одержані за переказами, за рахунок пенсії та іншого доходу, без обмеження їх обсягу.

Засудженим, які перебувають у дільниці посиленого контролю, надаються одне короткострокове побачення на місяць і одне тривале побачення на три місяці.

Засудженим, які перебувають у дільниці ресоціалізації, надаються одне короткострокове побачення на місяць і одне тривале побачення на два місяці.

Засудженим, які перебувають у дільниці соціальної реабілітації, надаються короткострокові побачення без обмежень та тривале побачення щомісяця.

{Частина перша статті 138 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1828-VI від 21.01.2010; в редакції Закону № 1492-VIII від 07.09.2016}

2. При сумлінній поведінці і ставленні до праці після відбуття не менше однієї третини строку покарання засуджені, які тримаються в дільниці ресоціалізації виправної колонії, мають право на поліпшення умов тримання.

{Частина друга статті 138 в редакції Закону № 1186-VI від 08.04.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1492-VIII від 07.09.2016}

3. У виправних колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання встановлюється режим, передбачений частиною другою статті 99 цього Кодексу для засуджених, які тримаються у дільницях соціальної реабілітації.

Стаття 139. Виправні колонії середнього рівня безпеки

1. У виправних колоніях середнього рівня безпеки засуджені мають право витратити на місяць для придбання продуктів харчування, одягу, взуття та предметів першої потреби гроші, зароблені у виправній колонії, одержані за переказами, за рахунок пенсії та іншого доходу, без обмеження їх обсягу.

Засудженим, які перебувають у дільниці посиленого контролю, надаються одне короткострокове побачення на місяць і одне тривале побачення на три місяці.

Засудженим, які перебувають у дільниці ресоціалізації, надаються одне короткострокове побачення на місяць і одне тривале побачення на два місяці.

Засудженим, які перебувають у дільниці соціальної реабілітації, надаються короткострокові побачення без обмежень та тривале побачення щомісяця.

{Частина перша статті 139 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1828-VI від 21.01.2010; в редакції Закону № 1492-VIII від 07.09.2016}

2. При сумлінній поведінці і ставленні до праці після відбуття не менше половини строку покарання засуджені, які тримаються в дільниці ресоціалізації виправної колонії, мають право на поліпшення умов тримання.

{Частина друга статті 139 в редакції Закону № 1186-VI від 08.04.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1492-VIII від 07.09.2016}

Стаття 140. Виправні колонії максимального рівня безпеки

1. У виправних колоніях максимального рівня безпеки засуджені тримаються в умовах суворой ізоляції у звичайних жилих приміщеннях та приміщеннях камерного типу.

У звичайних жилих приміщеннях тримаються:

чоловіки, яким покарання у виді смертної кари або довічного позбавлення волі замінено позбавленням волі на певний строк у порядку помилування або амністії;

чоловіки, засуджені за умисні особливо тяжкі злочини;

чоловіки, які раніше двічі в будь-якій послідовності були засуджені до позбавлення волі за такі злочини: проти основ національної безпеки України; умисне вбивство; умисне тяжке тілесне ушкодження; захоплення заручників; зґвалтування; розбій, вчинений при обтяжуючих обставинах; вимагання, вчинене при обтяжуючих обставинах; виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї; створення злочинної організації; бандитизм; терористичний акт; створення непередбачених законом воєнізованих або збройних формувань; викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем; незаконне заволодіння транспортним засобом при обтяжуючих обставинах; контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів; незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів; організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів; посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця; посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя; злісна непокора вимогам адміністрації виправної установи; втеча з місця позбавлення волі або з-під варти; посягання на життя представника іноземної держави і які знову вчинили будь-який з перелічених злочинів, за який вони засуджені до покарання у виді позбавлення волі.

У приміщеннях камерного типу тримаються:

чоловіки, засуджені до покарання у виді довічного позбавлення волі;

чоловіки, яким покарання у виді смертної кари замінено довічним позбавленням волі;

чоловіки, засуджені за умисні особливо тяжкі злочини;

чоловіки, засуджені за вчинення злочину, передбаченого частиною п'ятою статті 255, статтями 255-1, 255-2 Кримінального кодексу України;

{Частина першу статті 140 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 671-IX від 04.06.2020}

чоловіки, засуджені за вчинення умисного тяжкого або особливо тяжкого злочину в період відбування покарання у виді позбавлення волі;

чоловіки, які раніше були засуджені до позбавлення волі за будь-який з таких злочинів: проти основ національної безпеки України; умисне вбивство при обтяжуючих обставинах; захоплення заручників; зґвалтування, що спричинило особливо тяжкі наслідки, а також зґвалтування неповнолітньої чи неповнолітнього, малолітньої чи малолітнього; розбій, вчинений організованою групою або поєднаний із заподіянням тяжких тілесних ушкоджень; вимагання, вчинене організованою групою або поєднане із заподіянням тяжкого тілесного ушкодження; створення злочинної організації; бандитизм; терористичний акт; посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця; посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя; злісна непокора вимогам адміністрації виправної установи; втеча з місця позбавлення волі або з-під варти і які знову вчинили будь-який з перелічених злочинів, за який вони засуджені до покарання у виді позбавлення волі;

чоловіки, переведені із колоній середнього рівня безпеки на підставах, передбачених цим Кодексом.

2. У виправних колоніях максимального рівня безпеки засуджені мають право витратити для придбання продуктів харчування, одягу, взуття та предметів першої потреби гроші, зароблені у виправній колонії, одержані за переказами, за рахунок пенсії та іншого доходу, без обмеження їх обсягу.

Засудженим, які перебувають у дільниці посиленого контролю, надаються одне короткострокове побачення на місяць і одне тривале побачення на три місяці.

Засудженим, які перебувають у дільниці ресоціалізації, надаються одне короткострокове побачення на місяць і одне тривале побачення на два місяці.

Засудженим, які перебувають у приміщеннях камерного типу, надається щоденна прогулянка тривалістю одна година.

{Частина друга статті 140 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1828-VI від 21.01.2010; в редакції Закону № 1492-VIII від 07.09.2016}

3. При сумлінній поведінці і ставленні до праці після відбуття не менше половини строку покарання засуджені, які тримаються в дільниці ресоціалізації виправної колонії, мають право на поліпшення умов тримання.

{Частина третя статті 140 в редакції Закону № 1186-VI від 08.04.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1492-VIII від 07.09.2016}

